

Козій О.М.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музикознавства
та вокально-хорового мистецтва
УДПУ імені Павла Тичини*

Розвиток творчої індивідуальності майбутнього учителя музичного мистецтва в класі хорового диригування

В час реформації освіти, під впливом гуманістичного підходу, першочерговим завданням української школи є формування і розвиток емоційної та інтелектуальної сфери майбутнього учителя, становлення духовності, моральності, створення умов для розвитку творчої самореалізації. Питання розвитку творчої індивідуальності майбутнього учителя музичного мистецтва є актуальним і водночас найбільш болючим упродовж останніх років. Стандартизація мислення, нав'язування стереотипів, пасивна робота на заняттях, зниження емоційного сприйняття та багато інших чинників призводять до зниження розкриття творчого бачення індивідуальності. Тому у закладах вищої освіти необхідно готувати майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності суто на гуманістичних засадах, адже на професійну діяльність учителя покладено відповідальність за інтелектуальну й морально-естетичну, тобто базисну підготовку підростаючого покоління.

Питання творчого розвитку індивідуальності розглядали у своїх наукових працях: Т. Котирло, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, В. Федоришина, О. Щербініна, О. Щолокова; методичним підходам та специфіці до диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва присвятили дослідження Л. Бірюкова, А. Козирь та Лінь Хай. Поняття творчого потенціалу особистості висвітлюються у роботах вчених В. Андрєєва, Н. Кічук, П. Кравчук, А. Майданова. На думку О. Олексюк [3], найактивніше впливають на музичний розвиток індивідуальні заняття з фаху, на яких застосовуються різні прийоми впливу та активні методи навчання, адже творчий підхід до розвитку індивідуальності – одне із завдань музичної педагогіки.

I. Цуряк закликає до якісних змін диригентсько-хорової підготовки і пропонує формувати у майбутнього учителя музичного мистецтва практичну реалізацію особистісного творчого потенціалу, виокремивши у професійній підготовці майбутніх учителів музики складні взаємопов'язані процеси: педагогічний, організаційний та художньо-творчий [5, 9].

Фахівець сьогодення— це висококваліфікована особистість, яка націлена на вирішення проблем нестандартним шляхом, здатна до творчого мислення, діє самостійно, креативно, ініціативно.

Оскільки мистецька освіта посідає важливе місце в системі вищої школи, саме в класі хорового диригування є неймовірні можливості для розвитку творчого самостійного мислення та індивідуального розвитку особистості. Характер індивідуальних занять з хорового диригування сприяє гнучкому та планомірному розвитку багатьох компонентів творчого потенціалу студентів. Різноманітність прийомів, форм та методів індивідуальної роботи сприяють ефективній реалізації творчих здібностей особистості студента. Найефективнішою формою становлення творчого потенціалу майбутнього музиканта-хормейстера є навчальний хоровий колектив. Процес диригування складний і багатогранний, який потребує багато теоретичних і методичних знань, роботи творчої уяви, фантазії, музичного смаку, образності мислення. Завдання викладача зберегти власне «Я» студента, а не нав'язувати йому стереотипне мислення та власне сприйняття. Аналізуючи процес розвитку і формування майбутнього фахівця в класі диригування можна виділити такі фактори, які впливають на розвиток та становлення творчої особистості: впевненість; гнучкість мислення; здатність до самоаналізу, самооцінки; пізнавальна активність; образність мислення; мотивація діяльності; та ін.. Окрім творчих слід розвивати організаційні та виховні здібності майбутнього керівника дитячого колективу.

На думку Л. Безбородова диригентом може стати тільки людина високого духовного розвитку, інтелектуальна, емоційна, котра має різноманітний багаж знань та умінь. «В процесі диригування виявляється художній задум твору,

виражається творче ставлення диригента до музичного образу за допомогою передачі свого емоційного сприйняття музики диригентськими виразними засобами на основі глибокого вивчення нотного тексту» [1, 16].

Для вираження головної музичної ідеї та створення завершеного музичного образу диригент застосовує уяву, фантазію, мислення – увесь творчий арсенал художника-виконавця, його професійне мислення еволюціонує з кожною історичною епохою, в якій він формується і здійснює свою творчу діяльність [4, 312]. Творча індивідуальність студентів розширюється в постійному пошуку оригінальних власних ідей, в умінні імпровізувати, в модернізації знань та аранжуванні нотного матеріалу, в нестандартних сучасних підходах до вирішення поставлених задач.

У творчих пошуках особистість музиканта долає нові бар'єри, і цей процес супроводжується багатою гамою переживань. Однак для підтримання емоційного тону виконавця потрібна надія на успіх і реальні творчі досягнення. Каталізаторами творчих досягнень постають такі якості, як креативність, віра в себе, емпатія, енергійність і наполегливість, артистизм, рефлексивність, творча активність [2, 8].

Джерелом становлення та розвитку творчої індивідуальності майбутніх учителів музичного мистецтва виступає музична діяльність студента, зокрема диригентсько-хорова. Прагнення реалізувати себе в музично-просвітницькій та концертній діяльності, в усвідомленні завдань музично-естетичного виховання підростаючого покоління, в інтерпретації сучасних творів мистецтва та продовження життя фольклорно-історичним творам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безбородов Л.А. Дирижирование: Учеб. пособие для студентов пед ин-тов по спец. №2119 «Музыка». – М.: Просвещение, 1985. – 176 с.
2. Воєводін В.В. Педагогічні умови становлення творчого потенціалу майбутніх музикантів – виконавців в оркестровому класі / В.В. Воєводін — Автореферат дис..канд. пед. наук. 13.00.02. – К., 2007.
3. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навч. посіб / О.М.Олексюк.— .: Київ. ун-т

ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с

4. Прокулевич О.В. Особистість диригента-хормейстера (сутнісні ознаки професійної характеристики) хорове мистецтво України та його подвижники: Матеріали ві Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Дрогобич, 19 – 20 жовтня 2017 року) [електронний ресурс] / ред. кол.: І.Л. Бермес, В.В. Полюга. – Дрогобич: редакційно-видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка, 2017. – 358 с. – С 312
5. Цюряк І.О. Методика застосування особистісно орієнтованих технологій навчання в процесі диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец 13.00.02 «теорія та методика музичного навчання» / І.О. Цюряк. – К., 2009. – 23 с.